

Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komiteto nuomonė dėl pasiūlymo dėl Europos Parlamento ir Tarybos reglamento, kuriuo dėl vaisių ir daržovių, bananų ir pieno tiekimo švietimo įstaigoms pagalbos programos iš dalies keičiami Reglamentas (ES) Nr. 1308/2013 ir Reglamentas (ES) Nr. 1306/2013

(COM(2014) 32 final – 2014/0014 (COD))

(2014/C 451/23)

Pranešėjas: **Adalbert KIENLE**

Europos Parlamentas, 2014 m. vasario 6 d., ir Taryba, 2014 m. vasario 19 d., vadovaudamiesi Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 43 ir 304 straipsniais, nusprendė pasikonsultuoti su Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetu dėl

Pasiūlymo dėl Europos Parlamento ir Tarybos reglamento, kuriuo dėl vaisių ir daržovių, bananų ir pieno tiekimo švietimo įstaigoms pagalbos programos iš dalies keičiami Reglamentas (ES) Nr. 1308/2013 ir Reglamentas (ES) Nr. 1306/2013

COM(2014) 32 final – 2014/0014 (COD).

Žemės ūkio, kaimo plėtros ir aplinkos skyrius, kuris buvo atsakingas už Komiteto parengiamąjį darbą šiuo klausimu, 2014 m. birželio 19 d. priėmė savo nuomonę.

500-ojoje plenarinėje sesijoje, įvykusioje 2014 m. liepos 9–10 d. (liepos 9 d. posėdis), Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetas priėmė šią nuomonę vieningai 185 nariams balsavus už ir 2 susilaikius.

1. Išvados ir rekomendacijos

1.1 EESRK pritaria tam, kad būtų nustatytas bendras teisinis ir finansinis pagrindas iki šiol atskirai įgyvendinamoms ir finansuojamoms ES Vaisių vartojimo skatinimo mokyklose programai ir Pieno vartojimo skatinimo mokyklose programai.

1.2 EESRK labai palankiai vertina tai, kad būsimoje programoje žymiai daugiau dėmesio skiriama paramai švietimo priemonėms, kurios, visiškai išnaudojant jų potencialą, labai prisidėtų kovojant su didėjančiu vaikų nutukimu ir maisto švaistymu.

1.3 EESRK tikisi, kad administracinė ir organizacinė našta iš esmės sumažės; valstybėms narėms turėtų būti suteikiama pakankamai laisvės nustatyti savo prioritetus ir ypatybes.

1.4 EESRK rekomenduoja skirti aiškų prioritetą tvariams – kiek galima šviežesniems, sezoniniams ir regioniniams arba vietos – produktams iš Europos.

2. Įžanga

2.1 Dvi atskiros mokykloms skirtos Europos programos buvo sukurtos skirtingais laikotarpiais. Iš pradžių pagrindinis programų tikslas buvo skatinti žemės ūkio produktų vartojimą, tačiau laikui bėgant daugiausia dėmesio pradėta skirti sveikai vaikų mitybai. Pieno vartojimo skatinimo mokyklose programa, sukurta kartu su pieno rinkos organizavimu, ir įgyvendinama jau nuo 1977 m.; pastaruoju metu programoje kasmet dalyvaudavo apie 20 mln. vaikų. Vaisių vartojimo skatinimo mokyklose programa pradėta įgyvendinti kaip politinis 2007 m. bendro vaisių ir daržovių rinkos organizavimo reformos metu priimtas išpareigojimas; šia programa pastaraisiais metais naudojosi 8,6 mln. vaikų. Nepaisant panašių tikslų ir panašių tikslinių grupių, abiems programoms buvo taikomos skirtingos teisinės ir finansinės sistemos, o programų sudarymas ir veikimas taip pat skyrėsi. Abi šios programos – valstybėms narėms labai skirtingai panaudojant turimą finansavimą – nebuvo visiškai išnaudotos.

2.2 Atsakydama į aiškiai pareikštą Europos Audito Rūmų kritiką ir atlikusi išsamų abiejų mokykloms skirtų programų įvertinimą bei viešąją konsultaciją, Europos Komisija siūlo bendrą teisinę ir finansinę vaisių bei daržovių ir pieno tiekimo vaikams mokyklose sistemą. Ja siekiama pašalinti ir kitus trūkumus bei silpnąsias vietas. Visų pirma, programose numatoma daugiau dėmesio skirti švietimo priemonėms.

2.3 Naujai programai planuojama skirti padidintas mokyklų programoms numatytas 2020 bendrosios žemės ūkio politikos lėšas, t. y. kasmet iki 230 mln. EUR (150 mln. EUR Vaisių vartojimo skatinimo mokyklose programai ir 80 mln. EUR Pieno vartojimo skatinimo mokyklose programai).

3. Bendrosios pastabos

3.1 EESRK tvirtai remia ES lėšomis finansuojamas žemės ūkio produktų tiekimo vaikams ir jaunimui švietimo įstaigose programas. Reikėtų priminti, kad EESRK aiškiai pasisakė prieš ankstesnį – 1999 m. – Europos Komisijos ketinimą nutraukti ES paramą Pieno vartojimo skatinimo mokyklose programai.

3.2 EESRK pabrėžia didelę subalansuotos mitybos svarbą vaikystėje ir mokykliniame amžiuje. Dėl finansų ir ekonomikos krizės paaštrėjęs skurdas yra didelis su vaikų ir paauglių mityba susijęs rizikos veiksnys. Nepaprastai daug vaikų kasdien į mokyklą išeina nepapusryčiavę. Didėjantis nutukimo atvejų skaičius ir maisto švaistymo apimtis yra pagrindiniai visuomenės iššūkiai.

3.3 EESRK tikisi, kad naujosios mokykloms skirta programos bus įgyvendintos visose valstybėse narėse ir visiškai išnaudota – nepaisant to, kad valstybių narių dalyvavimas, kaip ir iki šiol, yra neprivalomas. EESRK yra įsitikinęs, kad tai gali tvariai padidinti vaisių ir daržovių bei pieno produktų dalį vaikų mityboje.

3.4 EESRK labai palankiai vertina tai, kad daugiau dėmesio skiriama švietimo priemonėms skiriamai ES paramai ir mano, kad tai patvirtina ankstesnių Komiteto raginimų tikslingumą. Sveikesnių mitybos įpročių formavimo propagavimas vaikystėje ir mokykliniame amžiuje ir suvokimo apie žemės ūkį bei maisto tiekimo grandinės gerinimas turėtų būti laikomas tiek valdžios lygmenų, tiek ir mokyklų, tėvų, žemės ūkio ir maisto pramonės sektorių, pilietinės visuomenės ir žiniasklaidos įsipareigojimu ir „bendra užduotimi“, prie kurios prisidėti gali kiekvienas.

3.5 Svarbiausias sėkmingo šių mokykloms skirtų programų įgyvendinimo veiksnys yra mokytojai ir mokytojos, ir džiugu matyti, kad jie vis aktyviau jose domisi ir dalyvauja. Ypatinga mokytojų motyvacija gali būti papildoma parama programoms, pavyzdžiui, nacionalinės papildomos išmokos arba rėmėjų ir pilietinės visuomenės grupių skiriamos lėšos. Pastarųjų skiriama parama ypač pageidautina prieštaringų socialinių problemų atveju. Todėl EESRK palankiai vertina Europos Komisijos inicijuotus bandomuosius projektus socialiai pažeidžiamoms ir silpnoms grupėms.

3.6 EESRK tvirtai remia ir numatomas papildomas priemonės, kuriomis siekiama pagerinti suvokimą apie žemės ūkį ir maisto pramonės sektorių – jų produktus, darbą ir visuomenei teikiamas paslaugas – pavyzdžiui, sukuriant mokyklų sodus, mokyklinių išvykų metu arba organizuojant produktų ragavimą ūkiuose ir amatų įmonėse arba suteikiant „maitinimosi pažymėjimą“. EESRK pavyzdžiu laiko tai, kad kai kuriose valstybėse narėse ūkininkai tiesiogiai tiekia pieną mokykloms ir taip palaiko nuolatinį ryšį su vaikais.

3.7 EESRK palankiai vertina ir galimybę į diskusijas įtraukti ir žemės ūkio produktus, pavyzdžiui, alyvuogių aliejų arba medų, o taip pat ir ekologinio ūkininkavimo klausimus. Tas pat pasakytina ir apie su aplinka arba maisto švaistymu susijusius klausimus. EESRK rekomenduoja labai iš anksto įvertinti papildomas priemones.

3.8 ES mokykloms skirta programa sėkmingai įgyvendinta gali būti tada, jei ji atitiks nacionalinius ir regioninius ypatumus, vaikų ugdymo įstaigų ir mokyklų sąlygas ir vaikų ir tėvų lūkesčius. Konsultacijos taip pat aiškiai patvirtino, kad pernelyg didelė administracinė ir organizacinė našta dažnai laikoma didele kliūtimi ar netgi priežastimi nebedalyvauti ligšiolinėse mokykloms skirtose programose. Todėl, EESRK nuomone, apibrėžiant praktinius naujos programos klausimus, labai svarbu užtikrinti realią sąveiką. Mokykloms, dalyvaujantiems pramonės sektoriams ir administracijai turi tekti kuo mažesnė administracinė ir organizacinė našta.

3.9 Numatytą papildomą galimybę skirti papildomų lėšų logistikai ir įrangai, pavyzdžiui, šviežių maisto produktų šaldymui, EESRK laiko tinkama ir svarbia.

3.10 EESRK pritaria, kad pagal mokykloms skirtas programas turėtų būti finansuojamas vaisių bei daržovių, įskaitant bananus, ir pieno tiekimas. EESRK nepitaria, kad programoje būtų apsiribojama „geriamuoju pienu“ ir siūlo toliau tiekti platesnį pieno produktų asortimentą, įvertinant fiziologinius maistinius ir pedagoginius aspektus. EESRK labai tikisi, kad pirmenybė bus teikiama šviežių tvariu būdu pagamintų Europos produktų naudojimui. Kiek tai įmanoma, įgyvendinant programas, produktai ir mokykloms skirtų programų veikla turi būti sezoninio ir regioninio pobūdžio arba turėti ES saugomą kilmės vietos nuorodą (SKVN) arba saugomą geografinę nuorodą (SGN).

2014 m. liepo 9 d., Briuselis

*Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komiteto
pirmininkas*
Henri MALOSSE
